

STEFAN ZWEIG

UNA BODA A LIÓ  
I ALTRES RELATS

TRADUCCIÓ DE L'ALEMANY  
DE TIANA PUIG

BARCELONA 2020



QUADERNS CREMA

TÍTOL ORIGINAL *Die Hochzeit von Lyon / Ein Mensch,  
den man nicht vergisst / Zwei Einsame / Die Wanderung*

Publicat per

QUADERNS CREMA

Muntaner, 462 - 08006 Barcelona  
Tel. 934 144 906 - Fax. 934 636 956  
correu@quadernscrema.com  
www.quadernscrema.com

© de *Die Hochzeit von Lyon und andere Erzählungen*,  
1927 by Atrium Press Ltd.

© de «Ein Mensch, den man nicht vergisst», 1946 by Atrium Press Ltd.

© de «Zwei Einsame», 1901 by Atrium Press Ltd.

© de «Die Wanderung», 1902 by Atrium Press Ltd.

All rights controlled by Atrium Press London

Aquest llibre ha estat negociat a través d'International Editors' Co.

Agencia Literaria

© de la traducció, 2020 by Tiana Puig i Soler

© d'aquesta edició, 2020 by Quaderns Crema, S. A.

Drets exclusius d'edició en llengua catalana:  
Quaderns Crema, S. A.

Il·lustració de la coberta de Leonard Beard

ISBN: 978-84-7727-618-0

DIPÒSIT LEGAL: B. 2612-2020

AIGUADEVIDRE *Gràfica*  
QUADERNS CREMA *Composició*  
ROMANYÀ-VALLS *Impressió i relligat*

PRIMERA EDICIÓ *febrer de 2020*

Sota les sancions establertes per les lleis,  
queden rigorosament prohibides, sense l'autorització  
per escrit dels titulars del copyright, la reproducció total o  
parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment mecànic  
o electrònic, actual o futur—inclouent-hi les fotocòpies i la difusió  
a través d'Internet—, i la distribució d'exemplars d'aquesta  
edició mitjançant lloguer o préstec públics.

## TAULA

Una boda a Lió, 7

El camí, 31

Un home que no s'oblida, 47

Dos solitaris, 61



# UNA BODA A LIÓ



El 12 de novembre de 1793 Barère va promulgar a la Convenció Nacional francesa un decret funest contra la traïdora ciutat de Lió, que per fi havia estat abatuda. L'edicte acabava amb aquestes paraules lapidàries: «Lió ha fet la guerra a la llibertat. Lió ja no existeix». S'hi decretava que tots els edificis de la ciutat rebel fossin enderrocats, i els monuments, reduïts a cendres; fins i tot el nom havia de desaparèixer. A la Convenció li va tremolar el pols vuit dies abans d'aprovar la completa destrucció de la segona ciutat més gran de França, i fins i tot després d'haver signat el decret, el diputat Couthon, convençut de la conformitat secreta de Robespierre, va executar aquella ordre erostràtica amb indolència. Per mirar de guardar les aparences, va congregat el poble amb gran pompa a la plaça de Bellecour, on va picar simbòli-

cament les cases que havien de ser enderrocades amb un martell de plata; la pala, però, perforava les esplèndides façanes de la plaça amb indecisió, i el retrò sord de la fulla de la guillotina es feia anar amb conteniment. Alleugerida per aquesta inesperada indulgència, la ciutat, assolada per la guerra civil i per un setge espantós que havia durat mesos, començava a respirar esperançada, quan d'un dia per l'altre aquell tribú humà i vacil·lant va ser destituït i a la Ville-Affranchie—nom que va passar a rebre Lió en els decrets de la República—van aparèixer Collot d'Herbois i Fouché guarnits amb la banda dels Representants en missió. I de la nit al dia, el que tan sols es creia un decret patètic d'escarment es va convertir en la crua realitat. «Aquí fins ara no s'ha fet res», denunciava impacient el primer informe dels nous tribuns a la Convenció, amb la finalitat de demostrar el seu ímpetu patriòtic i posar sota sospita els seus tous predecessors. I immediatament van començar les terribles execucions que Fouché, el «*mitrailleur de Lyon*», quan



més tard fou duc d'Òtranto i defensor de tots els principis legítims, no li agradaria que li recordessin.

En comptes de la pala, que derrocava lentament, ara es feien esclatar fileres senceres dels edificis més formidables de la ciutat amb mines de pólvora; en comptes de la guillotina, «poc fiable i deficient», ara eren els afusellaments en massa els que, amb una sola salva de metralla, donaven mort a centenars de condemnats. I cisellada pels esmolats decrets que arribaven diàriament, la justícia va segar incessant com una dalla una colossal garba humana. Ja feia temps que el fort corrent del Roine havia substituït la lenta feina d'amortallar i donar sepultura als cadàvers. També feia temps que no hi havia prou presons per a semblant quantitat de sospitosos, de manera que es van habilitar els soterranis dels edificis públics, les escoles i els convents per allotjar-hi els sentenciats, si bé no per gaire temps, ja que la dalla escapçava a gran velocitat i comptades eren les vegades que un cos escalfava el mateix jaç de palla més d'una nit.

Un dia gèlid d'aquell mes sanguinari, van arrossegar un nou grup de condemnats als soterranis de l'ajuntament, on compartirien aquelles hores tràgicament breus. Al migdia els havien portat un per un davant dels comissaris, que havien determinat el seu destí en el transcurs d'un interrogatori realitzat a tota velocitat. En aquell moment, els seixanta-quatre condemnats, homes i dones, seien enmig d'una gran confusió sota la foscor d'unes voltes baixes que feien pudor de bótes de vi i floridura, i que el foc magre d'una xemeneia situada a la part del davant il·luminava tímidament, més que no pas escalfava. La majoria s'havia estès amb letargia sobre els sacs de palla, mentre d'altres escrivien apressades cartes de comiat sota la llum tremolosa de les espelmes a l'única taula de fusta que hi havia, conscients que la seva vida s'extingiria abans que el guspireig blau de les espelmes d'aquella estança freda. Tanmateix, ningú no alçava la veu, i en aquell silenci glaçat, les explosions sordes de les mines del carrer, seguides de l'esfondrament dels

edificis, retronaven, ineludibles. L'estrepitosa velocitat dels esdeveniments, però, havia llevat als presos la capacitat de sentir o de pensar amb claredat. Immòbils i muts, la majoria s'havien reclinat en la foscor com en un preludi oníric de la seva tomba, sense esperar res ni mostrar cap mena d'emoció cap als vius.

De sobte, cap a les set del vespre, el so d'unes passes enèrgiques va ressonar darrere la porta, seguit d'uns cops de culata i del grinyol de la balda rovellada en obrir-se. Instintivament, tothom es va sobresaltar: ¿que potser ja els havia arribat l'hora, contràriament al trist costum de concedir-los una darrera nit? Tot d'una, el corrent d'aire fred que va entrar per la porta va fer que la flama blava de l'espelma tremolés com si volgués fugir del seu cos de cera, i es va estendre per la cambra la por d'allò desconegut. Aviat, però, aquell ensurt sobtat es va esvaïr: l'escarcerer només duia una nova tongada de condemnats, aproximadament unes vint persones, que va fer caminar escales avall sense badar boca ni

indicar-los cap lloc concret on col·locar-se en aquella estança plena de gom a gom. Finalment, la pesada porta de ferro es va tornar a tancar amb un fort gemec.

Els presos es van mirar els nouvinguts amb cara de pocs amics, i és que aquest estrany comportament és propi de les persones, que de seguida s'avesen a qualsevol lloc i se senten com a casa, en el seu dret, fins i tot en situacions provisionals. Així doncs, de manera instintiva, els presoners que havien arribat abans ja consideraven aquella estança humida i mal ventilada, els sacs de palla florits i l'espai a la vora del foc com de la seva propietat, i percebien els nouvinguts com a intrusos amenaçadors que ningú no havia cridat. Al seu torn, els presoners que acabaven d'arribar, per més absurd que els pogués semblar en aquella hora mortal, es devien haver adonat de la freda hostilitat dels seus predecessors, perquè era estrany que no saludessin ni dirigissin la paraula als seus companys d'infortuni, i que en comptes de demanar-los un lloc a la taula o al jaç de palla es limitessin a

apinyar-se, en silenci i malcarats, en una cantonada. I si abans el silenci ja regnava, feixuc, sobre aquella cova, ara esdevenia encara més tenebrós a causa d'aquella tensió provocada d'una manera tan absurda.

De cop i volta, un crit eixordador, com provinent d'un altre món, va trencar el silenci de l'estança; un crit agut, gairebé esfereïdor, que va arrencar fins els més indiferents del mutisme i la prostració en què es trobaven. Una noia del grup de nouvinguts s'havia aixecat d'un bot. Amb els braços oberts de bat a bat i al crit estremidor de «Robert, Robert!», es va precipitar cap a un jove que, apartat dels altres, s'estava repenjat a les reixes de la finestra i ara també corria cap a ella. Els dos joves van encendre's cos a cos, boca a boca, com dues flames d'un mateix foc, cremant tan tendrament que les llàgrimes de felicitat de l'un corrien avall les galtes de l'altre, i els sanglots semblaven sortir d'una mateixa gola a punt d'esclatar. Es van deixar anar per un instant, incrèduls de tornar-se a tocar i esglaiats per aquella situació, que els

semblava del tot inversemblant, i acte seguit van tornar-se a abraçar, si hi cabia, encara amb més fervor. Ploraven, sanglotaven, parlaven i cridaven, tot alhora, com si estiguessin completament sols en la infinitud d'aquella emoció, sense parar esment a la resta de presoners, que, sorpresos i avivats per aquella sorpresa, s'anaven apropant tímidament a la parella.

La jove i en Robert de L..., el fill d'un alt funcionari del consell municipal, eren amics d'infància i feia uns mesos que s'havien promès. L'església ja havia fet públiques les amonestacions, i l'enllaç matrimonial s'havia fixat justament per a aquell dia sanguinari en què les tropes de la Convenció havien irromput a la ciutat. Va ser aleshores quan el promès, que havia lluitat amb l'exèrcit de Percy contra la República, va ser cridat a acompanyar el general dels reialistes en la seva ofensiva desesperada. Durant setmanes la jove no en va saber res, i quan ja gosava creure que potser havia tingut sort i s'havia salvat creuant la frontera suïssa, un escrivà muni-

cipal li va notificar que uns delators havien confessat que s'amagava en una masia i que feia un dia que havia estat lliurat al Tribunal Revolucionari. Quan amb prou feines s'acabava d'assabentar de l'empresonament i la condemna que de ben segur rebria el seu promès, aquella jove valenta, amb l'energia màgica i incomprendible que la natura atorga a les dones en moments de gran perill, va fer l'impossible: es va personar davant els inacessibles tribuns populars per demanar clemència per al seu promès. Collot d'Herbois, el primer als peus del qual es va llançar, la va despatxar de males maneres, dient-li que ell no concebia cap clemència per als traïdors. Després va anar a veure Fouché, que no va ser menys dur que l'anterior però sí més astut en les formes; va contenir l'emoció que li causava veure aquella jove desesperada, i va mentir dient que li hauria agradat intercedir a favor del seu promès, però que acabava de veure—i, mentre ho deia, l'experimentat entabanador d'ànimes va llançar una llambregada indolent a un full qualsevol a través dels

impertinents—que Robert de L... havia de ser afusellat als camps de Brotteaux aquell mateix matí. Aquell home astut havia aconseguit ensarronar del tot la jove, que de seguida va donar el seu promès per mort. Però, en comptes d'abandonar-se al dolor desvalgut com feien les dones, i sense témer per la seva vida, ara ja mancada de sentit, es va arrencar l'escarapella dels cabells, la va trepitjar amb tots dos peus i, amb uns crits que van ressonar per tot l'edifici, va començar a qualificar Fouché i tots els seus homes, que se li van acostar corrents, de sangoneres miserables, botxins i criminals covards. I mentre els soldats la lligaven de mans i l'arrossegaven fora de la sala, encara va ser a temps de sentir com Fouché dictava l'ordre de detenció al seu secretari verolós.

Tot allò, però—explicava la jove apassionadament, gairebé feliç, a la gent que tenia al voltant—, ja no ho va percebre com quelcom real ni rellevant. Al contrari, la idea que podia seguir la mateixa sort que el seu promès ajusticiat la va envair d'una sensació de goig